

In this connection, the institutional approach should be used for consideration of the functional characteristics of the state in general and the guard duty in particular.

The article considers five main approaches of the legal interpretation of the concept of the institution for the research of the guard duty of the legal order .

Using the fifth type of the institution definition, the author has come to the conclusion that the guard duty is performed not only by the state law enforcement authorities, but also by all civil society institutions as a result of the implementation of their rights, liberties and legal obligations fulfillment.

Key words: *guard duty of legal order, institution, law enforcement authorities, civil society.*

УДК 343.163 «18/19»(045)

В. П. Горбачов

ОСОБЛИВОСТІ УЧАСТІ ПРОКУРОРА В ДОСУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ У СПРАВАХ ПРО ПОСАДОВІ ЗЛОЧИНИ В РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ

У статті проаналізовано законодавство, що регулювало особливості правового становища прокурора в досудовому провадженні у справах про посадові злочини, а також практика його застосування в Російській імперії після судової реформи 1864 року.

Ключові слова: *прокурор, судова реформа, посадовий злочин, попереднє дослідження, попереднє слідство, віддання до суду, Сенат.*

Постановка проблеми. Одним з основних суб'єктів кримінального процесу є прокурор, правовий статус якого у різних категоріях справ може мати свої особливості. Вивчення цих особливостей є важливим елементом аналізу ролі прокурора в кримінальному процесі. Показовим у цьому питанні є кримінальне судочинство Російської імперії, де після судової реформи 1864 року закон передбачив ряд особливих проваджень, серед яких було й провадження у справах про посадові злочини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості участі прокурора в провадженні у справах про посадові злочини в дорадянський період досліджувалися К. Д. Анциферовим, В. Волжиним, В. М. Гессеном, Ф. І. Гредингером, О. А. Квачевським, А. Ф. Коні, Є. М. Кулишером, М. І. Лазаревським, М. О. Лозина-Лозинським, М. В. Муравйовим, О. Е. Нольде, М. М. Розіним, І. Т. Тарасовим, І. Г. Щегловітовим та ін. У радянський і сучасний період відсутні спеціальні роботи, присвячені зазначеному питанню, а в загальних роботах з історії прокуратури є деякі неточності.

Мета дослідження. У зв'язку із цим метою статті є аналіз законодавства, що регулювало особливості правового становища прокурора в досудовому провадженні у справах про посадові злочини, а також аналіз практики його застосування в Російській імперії після судової реформи 1864 року.

Виклад основного матеріалу. У цілому порядок провадження у справах про посадові злочини охоплював порушення справи, провадження відомчого «попереднього дослідження», провадження у встановлених законом випадках попереднього слідства, вирішення справи в адміністративному порядку або віддання обвинувачуваного до суду. При цьому конкретний порядок провадження різнився

залежно від того, чи обов'язковим було провадження попереднього слідства. Якщо воно не було обов'язковим, то, за роз'ясненням Урядуючого Сенату, провадження й розгляд справи належали «цілком адміністративному начальству» обвинувачуваного, яке діяло без усякої участі прокурора. Якщо ж провадження попереднього слідства було обов'язковим, то в провадженні у справі брав участь прокурор. У таких справах, на думку Сенату, прокуратура «за духом закону» не могла бути відсторонена від обговорення питання про відповідальність посадової особи й призначення відносно неї попереднього слідства [1, с. 17-18].

Справи про посадові злочини порушувалися за скаргами і оголошеннями приватних осіб, повідомленнями посадових осіб, а також з ініціативи самого начальства, яке мало право нагляду за діями підлеглих (ст. 1077 Статуту кримінального судочинства 1864 року – далі СКС). У судовому відомстві кримінальне переслідування порушувалося тими судовими установами, від яких залежало віддання обвинувачуваних до суду, тобто судовою палатою або касаційним департаментом Сенату (ст. ст. 1079 і 1080 СКС). В адміністративних відомствах кримінальне переслідування порушувалося тим начальством, від якого залежало призначення обвинувачуваного на посаду, а відносно осіб, призначуваних імператором на посади не вище четвертого класу – першим департаментом Урядуючого Сенату (ст. 1085 СКС). Такі обвинувачені віддавалися до суду губернським правлінням, міністерством або першим департаментом Сенату залежно від рівня посадової особи (ст. 1088 СКС).

Начальство обвинувачених повідомляло їм про сутність обвинувачення, про наявні докази й вимагало від них пояснення. За необхідності могло проводитися «попереднє дослідження», яке покладалося на одного із чиновників даного відомства. Це адміністративне попереднє дослідження заміняло поліцейське дізнання. За твердженням М. І. Лазаревського, у більшості справ воно заміняло також і попереднє слідство [2, с. 544-545].

На підставі зібраних матеріалів начальство могло вирішити справу в адміністративному порядку (накласти на обвинувачуваного дисциплінарне стягнення або звільнити від нього) або ж вирішити питання про віддання обвинуваченого до суду (ст. 1087 СКС). Вибір між зазначеними рішеннями надавався дискреційному розсуду начальства [2, с. 548].

За зауваженням К. Анциферова, начальство обвинувачених було «повноправним розпорядником усією областю переслідування» [3, с. 4]. Порушення переслідування, проведення попереднього дослідження, вирішення справи в адміністративному порядку, її припинення або вирішення питання про віддання обвинуваченого до суду здійснювалося за розсудом начальства без усякої участі прокуратури [4, с. 519; 5, с. 10]. Ні про порушення переслідування, ні про припинення справ, ні про вирішення їх в адміністративному порядку прокуратура ніким не повідомлялася. Тому про існування самої справи прокурор дізнавався тільки у разі віддання обвинувачуваного до суду. Постанови про це передавалися прокуророві для складання на їх підставі обвинувального акту. Роль прокурора в цьому випадку обмежувалася тільки складанням обвинувального акту на тих підставах, які зазначені в постанові начальства про віддання до суду, і правом протесту (у формі висновку) у випадку незгоди з думкою начальства обвинуваченого про притягнення до судової відповідальності [4, с. 519-520, 578].

М. І. Лазаревський відзначав, що наслідком існуючої системи порушення кримінального переслідування проти чиновників лише за розсудом начальства й на підставі дізнання, проведеного чиновником того ж відомства, були факти повної безкарності величезної маси посадових злочинів. Він зазначав, що викриття в злочині

кого-небудь зі службовців у даній установі накидає тінь на всю установу, і тому той, кому дорога «честь відомства», нерідко буде направляти свої зусилля не на викриття винного, а на те, щоб приховати сліди злочину. Начальник іноді прямо зацікавлений у непорушенні проти підлеглого кримінального переслідування й майже завжди буде намагатися зам'яти справу, щоб вона не одержала розголосу [2, с. 545, 555].

Численні приклади цього містяться у звітах ревізій судових установ, які були проведені в 1895 році. У деяких з них відзначалося, що з метою уникнути розголосу незаконних дій своїх підлеглих начальство схильне було зовсім заперечувати або, принаймні, зменшувати їхню винуватість, зводячи її до дисциплінарних порушень [6, с. 238]. Наприклад, коли в Тифліському судовому окрузі до прокуратури звернувся закривавлений громадянин і заявив, що за наказом пристава його тільки що побили батогами в арештантському приміщенні при поліції, товариш прокурора негайно відправився туди й установив, що підлога, стеля й стіни арештантського приміщення були заляпані кров'ю. Однак губернське правління, якому було повідомлено про цей випадок, після попереднього дослідження через чиновника повітового управління у своїй постанові вказало, що «хоча кров і була знайдена в зазначеному приміщенні, але нічим не доведено, що це – кров скаржника й що там били саме його, а не когось іншого, і при інших умовах». В іншому випадку після заяви громадянина про побиття його поліцейським приставом товариш прокурора констатував явні сліди побоїв, однак губернське правління не визнало навіть потрібним провести попереднє дослідження й припинило справу на підставі одного пояснення пристава про те, що він не бив потерпілого [6, с. 612-613].

Усунувши прокурора від будь-якої участі в дослідчому процесі, закон передбачив участь прокурора тільки у справах, у яких проводилося попереднє слідство (ст. 1089 СКС). Ця участь виявлялася в тому, що начальство обвинуваченого сповіщало прокурора про передачу справи судовому слідчому, прокурор спостерігав за правильним ходом слідства й направляв його, завершене слідство надходило прокуророві й з його висновком направлялося начальству посадової особи, притягнутої до відповідальності [4, с. 519].

Попереднє слідство призначалося за розпорядженням (постановою, ухвалою) начальства чиновника, яке повинне було передати справу судовому слідчому й повідомити про це прокурора (ст. 1090 СКС). На практиці, наприклад, Катеринославське губернське правління своїми ухвалами порушувало кримінальне переслідування відносно конкретних чинів поліції й справи направляло прокурору «на розпорядження» або безпосередньо судовому слідчому для проведення попереднього слідства й про це повідомляло прокурора [7, арк. 6-8, 13, 25, 59; 8, арк. 5 зв.].

У встановлених законом випадках проведення попереднього слідства було обов'язковим (ст. 1089 СКС), тому начальство зобов'язано було його призначити. Якщо ж воно не робило це, то Сенат визнавав за прокурором право вимагати проведення попереднього слідства. Крім того, за неодноразовими роз'ясненнями Сенату, якщо про злочин, за яким проведення слідства було обов'язковим, повідомляв прокурор, то начальство обвинуваченого зобов'язано було призначити попереднє слідство або порушити із прокурором «сперечання» [5, с. 220-221].

Завершене попереднє слідство судовий слідчий надавав прокурору, який передавав його начальству обвинуваченого разом зі своїм висновком про подальше направлення справи, тобто про віддання обвинуваченого до суду, про припинення слідства або про вирішення справи в адміністративному порядку. Зі статистичних відомостей можна зробити висновок про відсутність у прокуратури обвинувального ухилу, тому що питома вага висновків прокурора про припинення справ доходила

майже до половини; у той же час ця питома вага поступово скорочувалася: в 1874-1878 роках висновки прокурора про припинення справ становили 46,3%, у 1879-1883 р. р. – 43,7%, у 1884-1888 р. р. – 40,5%, у 1889-1893 р. р. – 39,6% [9, с. 22].

За роз'ясненням з'єднаних департаментів Державної Ради, яке було дано під час обговорення в 1864 році проекту Статуту кримінального судочинства, висновок прокурора не був «остаточним словом», прокурор зобов'язаний був «тільки виявити свою думку» [10, с. 112]. Тому начальство обвинуваченого висловлювало свою думку із приводу наданого йому письмового висновку прокурора та, направляючи справу в губернське правління, повідомляло, чи погоджується воно з висновком прокурора [11, арк. 1-4].

Якщо адміністративне начальство не погоджувалося з висновком прокурора про віддання до суду й визнавало, що обвинувачений зовсім не підлягає відповідальності або що стягнення на нього може бути накладено в адміністративному порядку, то за законом справа для розв'язання виниклого «різномудства» повинна була направлятися в губернське правління або в перший департамент Урядуючого Сенату залежно від рівня посадових осіб (ст. 1092 СКС). Якщо ж і ухвала губернського правління не відповідала висновку прокурора про віддання обвинуваченого до суду, то вона подавалася на остаточне вирішення першого департаменту Сенату (ст. 1093 СКС). У той же час сенатська практика встановила, що різномудство між адміністративним начальством і прокурором підлягало розгляду Сенату й у тому випадку, якщо начальство вимагало віддання до суду, а прокурор вважав за можливе припинити справу або розв'язати її в адміністративному порядку [12, с. 717].

Закон говорив про те, що незгоду (сперечання, різномудство) із прокурором порушувало начальство обвинуваченого (ст. 1092 СКС). Однак Сенат розширювально тлумачив закон і в деяких випадках визнавав за прокуратурою таке ж право порушувати «різномудство» з начальством. Водночас право прокурора вимагати віддання до суду або заперечувати проти цього залежало від категорії справи. Право прокуратури вимагати віддання обвинуваченого до суду Сенат визнавав тільки у справах, у яких було проведено обов'язкове за законом попереднє слідство. Однак прокурор не мав право вимагати віддання обвинуваченого до суду у справах, у яких проведення слідства не було обов'язковим і які начальство обвинуваченого передбачало закінчити в адміністративному порядку (накласти дисциплінарне стягнення або звільнити від нього) [5, с. 221].

Водночас право прокурора заперечувати проти віддання до суду, вимагати звільнення обвинуваченого від суду Сенат визнав у всіх без винятку справах, у т.ч. у яких проведення слідства не було обов'язковим [5, с. 221]. У справі Троїцького Сенат 16 грудня 1871 року роз'яснив, що, якщо обвинувачуваний був відданий до суду в справі, що не вимагала проведення попереднього слідства, а прокурор не вважав за можливе підтримувати таке обвинувачення в суді, то він до складання обвинувального акту мав право повідомити начальству свій висновок; а «різномудство» у цьому питанні повинне вирішуватися в загальному порядку [12, с. 708]. Сенат указав, що позбавлення прокурора права давати у таких справах висновки не впливає із буквального змісту закону й сутності обов'язків прокуратури, а також суперечить духові Судових статутів, за якими прокурор діє на підставі власного переконання й існуючих узаконень. За міркуванням Сенату, у прокурора не може бути відняте право висловити свою думку про ступінь провини й міру відповідальності тієї особи, відносно якої він у суді зобов'язаний підтримувати обвинувальний акт. Сенат не вважав за можливе позбавити прокурора зазначеного права ще й із практичної точки зору. За його міркуванням, якщо навіть й встановити обов'язок прокурора складати обвинувальний акт за постановою

начальства про віддання обвинуваченого до суду в тих випадках, коли прокурор не погоджувався з думкою начальства, то в прокурора не можна відняти надане йому законом право відмовитися від обвинувачення в судовому засіданні й тим самим зробити марною всю попередню процедуру віддання до суду. А безпідставне притягнення до суду й ухвалення виправдувальних вироків буде підривати авторитет обох відомств [1, с. 21-22].

М. О. Лозина-Лозинський відзначав, що така практика узгоджувалася із загальною суттю закону, тому що за властивістю приналежних прокуратурі прав і обов'язків прокурор повинен підтримувати тільки ті обвинувачення, які на підставі закону й свого переконання визнає ґрунтовними, а отже й не зобов'язаний складати обвинувальний акт на підставі такої постанови адміністративного начальства про віддання до суду, проти якої має серйозні заперечення [13, с. 94].

Як свідчать статистичні дані міністерства юстиції, на практиці випадки незгоди начальства обвинувачених з висновками прокурорів були відносно нечисленими, а після 1888 року вони стали взагалі поодинокими, при цьому в окремі роки їх взагалі не було. За п'ятиріччя 1874-1878 р. р. начальство обвинувачених не погодилося з висновками прокурорів у 49 випадках, за 1879-1883 р. р. – 70, за 1884-1888 р. р. – 40, за 1889-1893 р. р. – 2. В 1894 і 1895 роках таких фактів не було, а за 1897-1900 роки було тільки 3 таких випадки. При цьому така незгода була як з висновками про віддання до суду, так і з висновками про припинення справ. Наприклад, в 1879 році начальство не погодилося з 13 висновками прокурора про віддання до суду й з 11 висновками про припинення справ [9, с. 22, 223].

Сперечання прокуратури з адміністрацією іноді набували гострий характер, і за наполяганням прокуратури справи неодноразово доходили до розгляду Сенату, який підтримував її позицію. Наприклад, в одній з губерній, що входила до округу Одеської судової палати, прокурор повідомив губернатора про злочини, вчинені поліцеймейстером губернського міста, однак губернатор відмовив у розпорядженні про проведення попереднього слідства; за даним фактом слідство було розпочато тільки за розпорядженням Сенату. Після закінчення слідства губернське правління не погодилося з висновком прокурора про віддання поліцеймейстера до суду; це було зроблено тільки за ухвалою Сенату. У зв'язку із систематичною протидією місцевого адміністративного начальства залученню винних до відповідальності були справи про зловживання поліцеймейстерів, які передавалися на розгляд Сенату по 3 рази: із приводу відмови в проведенні слідства, потім – із приводу відмови в усуненні обвинувачених від посади (воно було необхідне, тому що, перебуваючи на чолі місцевої поліції, обвинувачені вживали всіляких заходів до приховання слідів вчинених ними злочинів, залякували свідків і т.п.), і нарешті – з питання про віддання винних до суду. Сенат у цих випадках підтримав позицію прокуратури, і надалі обвинувачені були засуджені [14, с. 233-234, 236].

О. Е. Нольде стверджував, що прокуратура невпинно вела боротьбу з адміністрацією, «відвойовуючи собі те або інше право у переслідуванні посадових злочинів». Однак поступово, за свідченням Ф.І. Гредингера, «непорозуміння» втратили свій гострий характер і поступилися місцем більш нормальним відносинам між прокуратурою й адміністрацією. Цьому сприяла підтримка, яку прокурори майже завжди знаходили в Урядуючому Сенаті, а також те, що на початку ХХ ст. багато губернаторів і ще більш впливових представників адміністративних відомств самі служили тривалий час у прокуратурі, тому законні вимоги прокуратури «ретельно оцінювалися, у більшості випадків визнавалися ними правильними й задовольнялися без усяких утруднень» [14, с. 237, 551].

Судове провадження за посадовим злочином могло бути розпочате тільки за постановою належного начальства про віддання обвинуваченого до суду, яке направлялося прокуророві. У цій постанові повинні були міститися всі відомості, необхідні для складання прокурором обвинувального акту (ст. 1095 СКС). Після надходження в прокуратуру постанови про віддання до суду на його основі складався обвинувальний акт. У ньому потрібно було вказувати установу, за постановою якої обвинувачений відданий до суду, і всі істотні обставини й доводи, які були наведені в постанові про віддання до суду (ст. 1096 СКС) [15, с. 89]. Однак кваліфікація злочину, вказана в постанові начальства, не була обов'язкова для прокурора. Обвинувальний акт направлявся до суду. Твердження С.М. Казанцева про те, що прокурор направляв обвинувальний акт не до суду, а начальникові обвинуваченого, який затверджував цей акт [16, с. 162], вважаємо неточним.

Порядок, що існував, у багатьох випадках призводив до безкарності посадових осіб. За свідченням ревізійного звіту по округу Одеського окружного суду, в адміністративній сфері (переважно в поліції) винні посадові особи притягалися до відповідальності в судовому порядку лише за зловживання, що дістали широкий розголос; в інших випадках начальство винних воліло обмежуватися адміністративними заходами. Хабарництво, незаконні побори, протизаконне позбавлення волі, насильство над особистістю представлялися в деяких службових сферах явищем нерідким, але судові розгляди такого роду справ були одиничними. Відзначалося, що «усі майже злочини цієї категорії не тільки не доходять до суду, але навіть і не спричиняють проведення розслідування». На цьому ґрунті формувалася свідомість повної або майже повної безкарності подібного роду злочинів, «а прокурорський нагляд, покликаний охороняти закон і поставлений віч-на-віч зі злочином, змушений визнати себе безсилим і повинен миритися з тим дивним положенням, у яке він ставиться іноді в очах суспільства» [6, с. 604].

На думку міністра внутрішніх справ Д. Сіпягіна, висловлену 26 лютого 1901 року, свідчення ревізійних звітів «вимагають досить обережного до них ставлення». Деякі твердження цих звітів міністр уважав огульними й безсумнівно перебільшеними. Однак він все-таки визнав окремі випадки безкарності за посадові злочини [17, с. 851, 853].

О. Е. Нольде, оцінюючи роль прокуратури в притягненні посадових осіб до відповідальності, відзначив, що «поставлені в цьому випадку в ненормальні умови представники судової влади не в змозі були боротися з пережитками старої епохи» [14, с. 552].

Незважаючи на відзначену критику, кількість чиновників, притягнутих до кримінальної відповідальності за посадові злочини, за 20 років збільшилася в 2,3 рази. В 1890 році в провадженні судових слідчих і прокуратури окружних судів перебувало 6056 справ про посадові злочини, а в 1910 р. – 14033 [18, с. 32; 19, с. 210-215].

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок про те, що прокурор не мав повноважень впливати на дослідче провадження у справах про посадові злочини. Участь прокурора в справі передбачалася тільки у випадку проведення попереднього слідства, і проявлялася вона у вимозі прокурора провести у встановлених законом випадках попереднє слідство, у нагляді за його проведенням, у складанні після закінчення слідства висновку про подальше направлення справи (про віддання до суду або припинення кримінального переслідування) і в порушенні у зв'язку із цим спречань із начальством посадової особи. А Сенат, розширювально тлумачачи закон, у справах даної категорії визнавав за прокуратурою деякі права, які в законі прямо зазначені не були.

Список використаної літератури

1. Сборник разрешенных соединенным присутствием Первого и Кассационного по уголовным делам департаментов Правительствующего сената вопросов по пререканиям административных начальств с прокурорским надзором об ответственности должностных лиц за преступления по должности : 1868-1872. – СПб. : тип. Правит. Сената, 1873. – 28 с.; Sbornik razreshennykh soedinennym prisutstviem Pervogo i Kassatsionnogo po ugovolnym delam departamentov Pravitelstvuyushchego senata voprosov po prerekaniyam administrativnykh nachalstv s prokurorskim nadzorom ob otvetstvennosti dolzhnostnykh lits za prestupleniya po dolzhnosti : 1868-1872. – SPb. : tip. Pravit. Senata, 1873. – 28 s.
2. Лазаревский Н.И. Ответственность за убытки, причиненные должностными лицами. – СПб. : тип. акц. общ. «Слово», 1905. – 712 с.; Lazarevskiy N.I. Otvetstvennost za ubytki, prichinennye dolzhnostnymi litsami. – SPb. : tip. akts. obshch. «Slovo», 1905. – 712 s.
3. Анциферов К. К вопросу о реформе порядка преследования за служебные преступления по судебным уставам // Журнал гражданского и уголовного права. – 1882. – Кн. 5; Antsiferov K. K voprosu o reforme poryadka presledovaniya za sluzhebnye prestupleniya po sudebnym ustavam // Zhurnal grazhdanskogo i ugovolnogo prava. – 1882. – Кн. 5.
4. Систематический сборник решений Правительствующего Сената по вопросам об ответственности должностных лиц административного ведомства за преступления должности. (1868-1896 г.) / Сост. В.И. Тимофеевский, С.П. Кузнецов – СПб. : тип. Правит. Сената, 1896. – 930 с.; Sistematischeskiy sbornik resheniy Pravitelstvuyushchego Senata po voprosam ob otvetstvennosti dolzhnostnykh lits administrativnogo vedomstva za prestupleniya dolzhnosti. (1868-1896 g.) / Sost. V.I. Timofeevskiy, S.P. Kuznetsov – SPb. : tip. Pravit. Senata, 1896. – 930 s.
5. Высочайше учрежденная комиссия для пересмотра законоположений по судебной части : Объяснительная записка к проекту новой редакции Устава уголовного судопроизводства. – Том 4. – СПб.: Сенатская тип., 1900. – 320 с.; Vysochayshe uchrezhdennaya komissiya dlya peresmotra zakonopolozheniy po sudebnoy chasti: Obyasnitelnaya zapiska k proektu novoy redaktsii Ustava ugovolnogo sudoproizvodstva. – Tom 4. – SPb.: Senatskaya tip., 1900. – 320 s.
6. Высочайше учрежденная комиссия ... Труды. – Т. 3. – СПб. : тип. Правит. Сената, 1897. – Раздел 2; Vysochayshe uchrezhdennaya komissiya ... Trudy. – Т. 3. – SPb. : tip. Pravit. Senata, 1897. – Razdel 2.
7. Государственный архив Днепропетровской области (ГАДнО). – Фонд 20. – Опись 1. – Дело 83а; Gosudarstvennyy arkhiv Dnepropetrovskoy oblasti (GADnO). – Fond 20. – Opis 1. – Delo 83a.
8. ГАДнО. – Ф. 20. – Оп. 1. – Д. 95; GADnO. – F. 20. – Op. 1. – D. 95.
9. Итоги русской уголовной статистики за 20 лет (1874-1894 гг.) / Сост. Е.Н. Гарновский. – СПб. : тип. Правит. Сената, 1899. – 407 с.; Itogi russkoy ugovolnoy statistiki za 20 let (1874-1894 gg.) / Sost. Ye.N. Tarnovskiy. – SPb. : tip. Pravit. Senata, 1899. – 407 s.
10. Российский государственный исторический архив. – Ф.1Б. – Оп.1. – Д.82444; Rossiyskiy gosudarstvennyy istoricheskiy arkhiv. – F.1B. – Op.1. – D.82444.
11. ГАДнО. – Ф. 20. – Оп. 1. – Д. 96; GADnO. – F. 20. – Op. 1. – D. 96.
12. Судебные уставы Императора Александра II с законодательными мотивами и разъяснениями. Устав уголовного судопроизводства / Сост. С.Г. Щегловитов. – СПб.: «Новое время», 1913. – 948 с.; Sudebnye ustavy Imperatora Aleksandra II s

zakonodatelnymi motivami i razyasneniyami. Ustav ugolovnoho sudoproizvodstva / Sost. S.G. Shcheglovitov. – SPb.: «Novoe vremya», 1913. – 948 s.

13. Лозина-Лозинский М.А. Привлечение к ответственности должностных лиц административного ведомства // Журнал министерства юстиции. – 1895. – № 12; Lozina-Lozinskiy M.A. Privlechenie k otvetstvennosti dolzhnostnykh lits administrativnogo vedomstva // Zhurnal ministerstva yustitsii. – 1895. – № 12.

14. Судебные уставы 20 ноября 1864 г. за пятьдесят лет. – Т. 2. – Петроград : Сенатская тип., 1914. – 831 с.; Sudebnye ustavy 20 noyabrya 1864 g. za pyatdesyat let. – Т. 2. – Petrograd : Senatskaya tip., 1914. – 831 s.

15. Наказ министра юстиции, генерал-прокурора, чинам прокурорского надзора судебных палат и окружных судов. – СПб. : тип. Правит. Сената, 1896. – 118 с.; Nakaz ministra yustitsii, general-prokurora, chinam prokurorskogo nadzora sudebnykh palat i okruzhnykh sudov. – SPb. : tip. Pravit. Senata, 1896. – 118 s.

16. Казанцев С.М. История царской прокуратуры. – СПб. : Изд-во С.-Петербургского ун-та, 1993. – 216 с.; Kazantsev S.M. Istoriya tsarskoy prokuratury. – SPb. : Izd-vo S.-Peterburgskogo un-ta, 1993. – 216 s.

17. Высочайше учрежденная комиссия ... Свод отзывов ведомств по выработанным комиссией законопроектам. – СПб.: Сенатская тип., 1901. – 913 с.; Vysochayshe uchrezhdennaya komissiya ... Svod otzyvov vedomstv po vyrabotannym komissieyu zakonproektam. – SPb.: Senatskaya tip, 1901.

18. Свод статистических сведений по делам уголовным, производившимся в 1890 году. – СПб. : тип. Правит. Сената, 1895. – Часть 1. – 37 с.; Svod statisticheskikh svedeniy po delam ugolovnym, proizvodivshimsya v 1890 godu. – SPb. : tip. Pravit. Senata, 1895. – Chast 1.

19. Сборник статистических сведений министерства юстиции. Выпуск 26. – СПб. : Сенатская тип., 1912. – 408 с.; Sbornik statisticheskikh svedeniy ministerstva yustitsii. Vypusk 26. – SPb. : Senatskaya tip., 1912. – 408 s.

Стаття надійшла до редакції 16.11.2016 р.

V. P. Gorbachiov

FEATURES THE PROSECUTOR IN PRE-TRIAL PROCEEDINGS IN CASES OF MALFEASANCE IN EMPIRE

The article analyzes the legislation governing the particular legal situation prosecutor in pre-trial proceedings in cases of malfeasance and its practical application in the Russian Empire after the judicial reform in 1864.

Key words: *prosecutor, judicial reform, malfeasance, preliminary investigation, preliminary investigation, the committal for trial, the Senate.*